

SADRŽAJ:

I DIO

BANKARSKO PRAVO I OPŠTI DIO BANKARSKOG PRAVA

1. POJAM BANKARSKOG PRAVA	15
2. RAZVOJ BANKARSKOG PRAVA	16
3. SPECIFIČNOSTI BANKARSKOG PRAVA	17
4. IZVORI BANKARSKOG PRAVA	19
4.1. Opšta razmatranja	19
4.2. Međunarodni izvori bankarskog prava	20
5. ULOGA MEĐUNARODNIH INSTITUCIJA U STVARANJU BANKARSKOG PRAVA	21
5.1. Međunarodni monetarni fond (MMF)	22
5.2. Grupacija Svjetske banke – Svjetska banka	23
5.3. Banka za međunarodna poravnanja (BIS)	26
5.4. Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	26
6. MEĐUNARODNI STANDARDI ZA SUPERVIZIJU BANAKA	27
6.1. Bazel I	28
6.2. Bazel II	31
6.3. Bazel III	32
7. UTICAJ EVROPSKIH INTEGRACIJA NA STVARANJE BANKARSKOG PRAVA	33
7.1. Direktive Evropske unije	36
8. IZVORI BANKARSKOG PRAVA U BOSNI I HERCEGOVINI	37
8.1. Izvori bankarskog prava u Republici Srpskoj	39

II SUBJEKTI BANKARSKOG PRAVA

1. KATEGORIJE SUBJEKATA BANKARSKOG PRAVA	43
2. BANKA	43
2.1. Pojam banke	43
2.2. Vrste banaka	46
2.3. Funkcija banke	47
2.4. Organizacioni oblik banke	49
2.5. Osnivanje banke	49
2.6. Odnos banke prema regulatornom organu	53
2.7. Oduzimanje dozvole za rad banke	53
2.8. Obaveze osiguranja depozita građana	54
2.9. Obaveze banke u angažavonju spoljne revizije	54
2.10. Zaštita podataka o klijentima (bankarska tajna)	55
2.11. Kapital banke	57
2.12. Likvidnost banke	59
2.13. Prihodi, rashodi i dobit u poslovanju banke	62
2.14. Gubitak banke	63
2.15. Organi banke	63

3. ŠTEDNO-KREDITNE ORGANIZACIJE	64
4. LIZING DRUŠTVA	65
5. FINANSIJSKE KOMPANIJE	66
6. OSTALE FINANSIJSKE INSTITUCIJE	68

III SAVREMENO BANKARSTVO

1. TRANSFORMACIJA BANAKA U SAVREMENOM BANKARSTVU	69
2. FUNKCIJE SAVREMENE BANKE	69
2.1. Informacioni progres u bankarskom poslovanju	70
2.2. Elektronsko bankarstvo	71
2.3. Poslovna orijentacija savremene banke	73
2.4. Upravljanje u savremenim bankama	74
2.5. Odnos prema klijentima u savremenom bankarstvu	74
3. NEGATIVNE STRANE SAVREMENOG BANKARSTVA	76
3.1. Pranje novca	76
3.2. Pranje novca kao krivično djelo u međunarodnom pravu	77

IV BANKARSKI SISTEM REPUBLIKE SRPSKE

1. RAZVOJ BANKARSKOG SISTEMA U REPUBLICI SRPSKOJ	80
2. STRUKTURA BANKARSKOG SISTEMA REPUBLIKE SRPSKE	82
3. POSLOVNE BANKE U REPUBLICI SRPSKOJ	83
3.1. Osnivanje poslovne banke u Republici Srpskoj	84
3.2. Izdavanje dozvole za rad	84
3.3. Prestanak važenja dozvole za rad banke	86
3.4. Oduzimanje dozvole za rad banke	86
3.5. Djelatnost banke	87
3.6. Organi banke	88
3.7. Odbori banke	92
3.8. Poslovanje banke	94
3.9. Organizaciona struktura	95
3.10. Sistem upravljanja	95
3.11. Kontrolne funkcije banke	96
3.12. Upravljanje rizicima	96
3.13. Vrste rizika	97
3.14. Obuhvat sistema unutrašnjih kontrola	99
3.15. Funkcija upravljanja rizicima	99
3.16. Funkcija praćenja usklađenosti poslovanja	100
3.17. Funkcija interne revizije	101
3.18. Ovlašćenja interne revizije	102
3.19. Dostavljanje i objavljivanje finansijskih izvještaja banke	102
3.20. Dodatno izvještavanje Agencije	103
3.21. Objavljivanje podataka o poslovanju banke	103
3.22. Prestanak rada banke	104
4. MIKROKREDITNE ORGANIZACIJE	106
4.1. Osnivanje mikrokreditnih organizacija	107
4.2. Organi upravljanja u mikrokreditnim organizacijama	107

4.3. Revizija i kontrola mikrokreditnih organizacija	107
5. ŠTEDNO KREDITNE ORGANIZACIJE U REPUBLICI SRPSKOJ	108
5.1. Osnivanje štedno-kreditnih organizacija	109
5.2. Djelatnost štedno-kreditne organizacije	109
6. DAVAOCI LIZINGA U REPUBLICI SRPSKOJ	110

V METODOLOGIJA NADZORA BANKARSKOG SISTEMA REPUBLIKE SRPSKE

1. OPŠTA RAZMATRANJA	112
2. AGENCIJE ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE	113
2.1. Organizacija i upravljanje Agencijom	114
2.2. Nadležnost Agencije	115
2.3. Posebna ovlaštenja Agencije	115
2.4. Obaveze izvještavanja	116
2.5. Nadzorna funkcija Agencije	117
2.6. Unutrašnja kontrola banke	120
2.7. Interna revizija	122
2.8. Spoljna revizija	123

VI ZAŠTITA PRAVA KORISNIKA U BANKARSKOM SISTEMU REPUBLIKE SRPSKE

1. OPŠTA RAZMATRANJA	125
2. ODNOS KLIJENTA I BANKE	125
2.1. Obaveze banke prema klijentu	126
3. BANKARSKA TAJNA U PROPISIMA REPUBLIKE SRPSKE	128
4. OMBUDSMAN ZA BANKARSKI SISTEM	129
4.1. Postupanje Ombudsmana po prigovorima	130
5. SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI U BOSNI I HERCEGOVINI	131
5.1. Sankcionisanje pranja novca u Bosni i Hercegovini	131

VII BANKARSKI POSLOVI

1. Pojam bankarskog posla	133
2. Značaj bankarskih poslova	133
3. Osnovna obilježja bankarskih poslova	134
4. Subjekti bankarskih poslova	134
5. Odgovornost banke	135
6. Vrste bankarskih poslova	136
7. AKTIVNI BANKARSKI POSLOVI	137
7.1. Ugovor o kreditu	137
7.2. Posebne vrste ugovora o kreditu	139
7.3. Forfeting	143
8. PASIVNI BANKARSKI POSLOVI	145
8.1. Opšta obilježja pasivnih bankarskih poslova	145
8.2. Ugovor o ulogu na štednju	146

8.3. Ugovor o sefu	146
8.4. Ugovor o bankarskom tekućem računu	147
8.5. Ugovor o depozitu	148
9. NEUTRALNI BANKARSKI POSLOVI	149
9.1. Opšta obilježja neutralnih (uslužnih) bankarskih poslova	149
9.2. Ugovor o bankarskoj doznaci	150
9.3. Ugovor o akreditivu	151
9.4. Poslovi platnog prometa	153
9.5. Devizni poslovi	154
9.6. Klirinški poslovi	154
9.7. Bankarska garancija	155
9.8. Bankarsko jemstvo i drugi instrumenti obezbjeđenja plaćanja	158

DRUGI DIO

HARTIJE OD VRIJEDNOSTI I OPŠTA RAZMATRANJA O HARTIJAMA OD VRIJEDNOSTI

1. POJAM HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	159
2. ODREĐIVANJE NAZIVA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	161
3. PRAVA ZAKONITOG IMAOCA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI	162
4. IZVORI PRAVA ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI	162
4.1. Nacionalni izvori	162
4.2. Međunarodni izvori	163
5. OSOBINE HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	164
5.1. Načelo formalnosti	164
5.2. Imovinsko pravo	165
5.3. Inkorporacija prava	165
5.4. Prezentacija hartije od vrijednosti	165
5.5. Tražljivost obaveze	166
5.6. Prenosivost (negacijabilnost)	166
6. OPŠTI ELEMENTI HARTIJE OD VRIJEDNOSTI	166
7. PRAVNA PRIRODA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	167
7.1. Teorija emisije	167
7.2. Teorija kreacije	168
7.3. Teorija ugovora	169
8. PRIVREDNA ULOGA I ZNAČAJ HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	169
9. POLOŽAJ POVJERIOCA I DUŽNIKA KOD HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	170

II LEGITIMACIONI PAPIRI I ZNACI

1. LEGITIMACIONI PAPIRI	172
1.1. Razlike između legitimacionih papira i hartija od vrijednosti	172
2. LEGITIMACIONI ZNACI	173

III VRSTE HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

1. OPŠTA RAZMATRANJA	174
2. PODJELA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PREMA NAČINU ODREĐIVANJA IMAOCA PRAVA IZ HARTIJE	174

3. PODJELA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI PREMA PRIRODI SADRŽANOG PRAVA	176
4. PODJELA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI PREMA STEPENU POVEZANOSTI SA OSNOVNIM POSLOM	177
5. PODJELA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI PREMA NAČINU NASTANKA PRAVA IZ HARTIJE	178
6. PODJELA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI PREMA KARAKTERU POTRAŽIVANJA	179
7. PODJELA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI PREMA ROKU DOSPJELOSTI	179
8. PODJELA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI PREMA MJESTU IZDAVANJA I MJESTU ISPUNJENJA OBAVEZE IZ HARTIJE	179
9. PODJELA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI PREMA OBLIKU IZDAVANJA	180

IV PRENOS I PROMJENE KOD HARTIJA OD VRIJEDNOSTI

1. PRENOS HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	181
1.1. Prenos hartija od vrijednosti na ime	181
1.2. Prenos hartija po naredbi cesijom	186
1.3. Prenos hartija od vrijednosti na donosioca	186
2. PROMJENE KOD HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	187
2.1. Promjene koje može da vrši izdavalac	187
2.2. Promjene koje može da vrši imalac	187
2.3. Dijeljenje i sjedinjavanje hartija od vrijednosti	188
3. ZAMJENA I AMORTIZACIJA HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	188
3.1. Zamjena oštećene hartije od vrijednosti	188
3.2. Amortizacija hartije od vrijednosti	189
4. ZAŠTITA PRAVA IZ HARTIJE OD VRIJEDNOSTI	190
5. PRESTANAK OBAVEZE IZ HARTIJA OD VRIJEDNOSTI	190

V NOVČANE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

MJENICA

1. POJAM MJENICE	192
2. NASTANAK MJENICE	193
3. OSNOVNE KARAKTERISTIKE MJENICE	194
4. IZVORI PRAVA O MJENICI	194
5. PRAVNA PRIRODA MJENICE	195
5.1. Ugovorna teorija	196
5.2. Teorija jednostrane izjave volje	196
6. VRSTE MJENICE	197
6.1. Trasirana (vučena) mjenica	198
6.2. Sopstvena mjenica	199
7. NAČELA MJENIČNOG PRAVA	199
7.1. Načela formalnosti	199
7.2. Načelo inkorporacije	200
7.3. Načelo mjenične strogosti	201
7.4. Načelo fiksne mjenične obaveze	202
7.5. Načelo solidarnosti	202

7.6. Načelo neposrednosti	204
7.7. Načelo samostalnosti mjeničnih obaveza	204
8. BITNI MJENIČNI ELEMENTI	205
8.1. Opšti mjenični elementi	205
8.2. Personalni mjenični elementi	207
8.3. Kalendarski mjenični elementi	208
8.4. Geografski mjenični elementi	210
8.5. Pretpostavljeni mjenični elementi	211
9. NEBITNI MJENIČNI ELEMENTI	212
10. MJENIČNE RADNJE	213
11. IZDAVANJE MJENICE	214
11.1. Izdavanje mjenice preko punomoćnika	214
11.2. Mjenična sposobnost	215
11.3. Mjenično pokriće	215
11.4. Blanko mjenica	216
11.5. Umnožavanje mjenice	216
12. PRENOS MJENICE	218
12.1. Prenos mjenice indosamentom	218
12.2. Prenos mjenice ustupanjem (cesijom)	219
12.3. Prenos mjenice prostom predajom	220
13. AVALIRANJE MJENICE (MJENIČNO JEMSTVO)	220
13.1. Razlika između mjeničnog i jemstva u građanskom pravu	221
14. AKCEPTIRANJE MJENICE	221
14.1. Obavezno akceptiranje mjenice	222
14.2. Podnošenje mjenice na akcept	223
14.3. Odbijanje trasata da akceptira mjenicu	223
14.4. Klauzula o akceptu	223
14.5. Opoziv akcepta	224
15. PLAĆANJE MJENICE	224
15.1. Presentacija mjenice na isplatu	224
15.2. Dospjelost mjenične obaveze	225
15.3. Posljedice propuštanja roka presentacije mjenice na isplatu	226
15.4. Isplata mjenice	226
16. INTERVENCIJA KOD MJENICE	228
16.1. Pravni položaj intervenijenta	228
16.2. Vrste intervencije	229
17. PROTEST KOD MJENICE	229
17.1. Vrste protesta	230
17.2. Postupak u vezi sa protestom	231
18. NOTIFIKACIJA KOD MJENICE	232
19. REGRES KOD MJENICE	233
20. SUDSKO OSTVARIVANJE PRAVA PO OSNOVU MJENICE	234
20.1. Mjenične tužbe	234
20.2. Ostale tužbe	235
20.3. Mjenični prigovori	235
21. AMORTIZACIJA MJENICE	236
21.1. Dejstvo amortizacije	236
22. ZASTARJELOST MJENIČNIH POTRAŽIVANJA	236
22.1. Prekid zastarjelosti	237

22.2. Obustava toka zastarjelosti	238
22.3. Dejstvo prekida i obustave zastarjelosti	238
23. NEOSNOVANO OBOGAĆENJE U VEZI SA MJENICOM	238
23.1. Ostvarivanje zahtjeva na osnovu neosnovanog obogaćenja	238
24. PRESTANAK MJENIČNIH PRAVA	239

ČEK

1. POJAM ČEKA	240
2. OSNOVNE KARAKTERISTIKE ČEKA	240
3. ULOGA ČEKA	240
4. SLIČNOST IZMEĐU MJENICE I ČEKA	241
5. RAZLIKE IZMEĐU MJENICE I ČEKA	242
6. BITNI ELEMENTI ČEKA	242
6.1. Fakultativni elementi čeka (klauzule)	243
7. ČEKOVNE RADNJE	243
8. IZDAVANJE ČEKA	244
9. UMNOŽAVANJE ČEKA	244
10. PRENOS ČEKA	244
11. AVALIRANJE ČEKA	245
12. PREZENTACIJA ČEKA NA ISPLATU	245
13. ISPLATA ČEKA	246
14. ČEKOVNI PROTEST	246
15. OPOZIV ČEKA	246
16. NOTIFIKACIJA ČEKA	247
17. REGRES KOD ČEKA	247
18. PRESTANAK PRAVA I OBAVEZA IZ ČEKA	247
19. VRSTE ČEKA	248
19.1. Vrste čeka prema načinu određivanja korisnika	248
19.2. Vrste čeka prema obliku i namjeni	249
19.3. Barirani (precrtani) ček	249
19.4. Putnički ček	250
19.5. Cirkularni ček	250
19.6. Certificirani ček	250
19.7. Vizirani ček	251
19.8. Dokumentarni ček	251
19.9. Akreditivni ček	251
19.10. Bankarski ček	251

VI VLASNIČKE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

1. AKCIJE	252
1.1. Pojam akcije	252
1.2. Osnovne karakteristike akcije	253
1.3. Bitni elementi akcije	253
1.4. Prava kod akcija	254
1.5. Vrste akcija	255
1.6. Prenos akcije	257

VII DUŽNIČKE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

1. OBVEZNICA	259
1.1. Pojam obveznice	259
1.2. Osnovne karakteristike obveznice	259
1.3. Privredna uloga i značaj obveznice	259
1.4. Razlika između obveznice i akcije	260
1.5. Elementi obveznice	260
1.6. Vrste obveznica	261
1.7. Izdavanje obveznica	262
1.8. Vrijednosti obveznice	263
2. TREZORSKI, BLAGAJNIČKI I KOMERCIJALNI ZAPISI	263
2.1. Pojam trezorskih, blagajničkih i komercijalnih zapisa	263
2.2. Osnovne karakteristike	264
2.3. Bitni elementi	264
2.4. Izdavanje trezorskih, blagajničkih i komercijalnih zapisa	264
3. CERTIFIKAT O DEPOZITU	265
3.1. Pojam certifikata o depozitu	265
3.2. Značaj certifikata o depozitu	265
3.3. Osnovne karakteristike certifikata o depozitu	265
3.4. Osnovni elementi certifikata o depozitu	265
3.5. Izdavanje certifikata i njegovi elementi	266

VIII FINANSIJSKI DERIVATI

1. POJAM FINANSIJSKIH DERIVATA	267
2. OPŠTE KARAKTERISTIKE FINANSIJSKIH DERIVATA	267
3. VRSTE FINANSIJSKIH DERIVATA	267
4. TRGOVINA FINANSIJSKIM DERIVATIMA	268

IX ROBNE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

1. TERETNICA - KONOSMAN	270
1.1. Pojam teretnice	270
1.2. Osnovne karakteristike teretnice	270
1.3. Osnovni elementi teretnice	271
1.4. Vrste teretnice	271
1.5. Dokažna snaga teretnice	272
2. TOVARNI LIST	272
2.1. Pojam tovarnog lista	272
2.2. Osnovni elementi tovarnog lista	272
2.3. Prenosivi tovarni list	273
2.4. Razlike između tovarnog lista i teretnice (konosmana)	273
3. SKLADIŠNICA	274
3.1. Pojam skladišnice	274
3.2. Privredni značaj skladišnice	274
3.3. Osnovne osobine skladišnice	274
3.4. Bitni elementi skladišnice	275
3.5. Izdavanje skladišnice	275

3.6. Vrste skladišnice	276
3.7. Prenos prava iz skladišnice	276
LITERATURA	278